

0-1b

K34/106

Mosadi le ngwananyana.

1 Ba be ba agile ntlo ye botse ya masenke, leina ngwananyana yo ele Ngwalediala. Mmago ngwananyana are "Ke a huduga, ngwananyana a gana are ke tla sala mo ntlong yeso are le ne le ntlisetsa bogobe. Bomage ba dumela. Tsatsi le lengwe le lengwe bare go apea ba motlisetsa bogobe a opela bare, Ngwalediala-Ngwadiala ntlo tsee boswa boswa, boswa bja morakene. Ngwanelediala, a re ma wee ma wee nke le bine re tlwe, mmage are tshantshantshahla ntehatshantshahla Ngwalediala a bula ba tsena ke moka ba mofa bogobe a ja, batloga a tshwalela. Tsatsi le lengwe le lengwe ba no hiwa ba dia hjala. Tsatsi le lengwe Ratsimo a batlwa a ya a fihla are ka lentse le le golo peisi are Ngwalediala, Ngwanelediala ntlo tseye boswa boswa bja morakene. Ngwananyana a sega are ehajo, nna ke a go tlwa ke we na Ratsimo. Ratsimo a tloga ya go leeba a re monna leeba nna nka swara bjang ngwananyana ola. Leeba la re go yena fisa matsepe a mane. Ratsimo a a fisa lare, aneetse o seke ware Tshu, Tshu. A metsa la pele a re Tshu, tshu, la bobedi le lona are tshu tshu la boraro le lona a re tshu tshu la bone are kwitya. Leeba lare nke o opele Ratsimo are kantwe le le sese re: Bomage ge ba se ba hlwa ba etla are Ngwalediala, Ngwalediala ntlo tsee boswa boswa boswa boswa bja morakene, Ngwanelediala are ma wee ma wee nkele bine re tlwe. Ratsimo are tshantshantshahla tshantshantshahla Ngwalediala a bula Ratsimo a mosware a tloga nae. Bomage ge ba etla ba humana a sego. Ge ba opela batlwa tuu. Ba bula ba tsena/ba hwetsa Ngwalediala a sego. Ba tloga le bogobe bjalo ba ya gaye, nabjo ba eta ba lla ba kwatile. Ratsimo ola a tloga le Ngwalediala a moisa gagabo. A re o sale o sila. Ngwalediala are a sa sila kesotsoma, nonyana nwe ya tawela yare, monyana monyana ere torwana pedi gata. Ngwalediala a ntsha a gasa fase yare mphe sekero. Ngwanelediala a tsee sekero a efa. Ya mohloba moriri wa phatleng yare sepela o beya mo o ithusang gona. Ya mo hloba wa gare ga hlobo yare eyo beya mo o rotang gona. ya mo hloba wa nngana gatsebe yare e yo bea mo o kang morogo gona ya mohloba wa sekgosing yare e yo bea mo o jang gona. Nonyana yela yare sepela o o kga morogo o motala o tloge o ye gae o ete khuna.

2

3

4 Ke moka ya tloga Ngwalediala le yena a tloga yare go yena ge Ratsimo a hlakana nago a re nna nka ere ke wena / Ngwalediala ore e kare e rena bo Ngwalediala ra ja merogo e tala. Ge Ratsimo a re nke o tshwe re bone wena ore mpho nkaea ngwalediala a tloga a ya gae nonyanale yona ya tloga. Ka nnete a hlakana le bo-Ratsimo bare he wena - he wena nka ere ke wena Ngwalediala! Ngwalediala a re ekare e rena bo Ngwalediala ratya meroho e tala. Bare nke o tshwe e bone. Are mpho nka ea. Boratsimo ba feta, Ngwalediala a nama a ya gae morakeng Matsikgopa a ya ga bo Ratsimo ola o monge Ratsimo ola wa go ba tshepisa nama a re go fihla a re Ngwalediala Ngwalediala moriri ola a o beang mola a e thusang wa araba wa "eyee" A bolele tsa re Ngwalediala, Ngwalediala wa mo a rotang gona ware "eyee" Letsimokgopa 5 lela lare phakisa wa mo a jang gona/wa re ke ye tla mo, a boelela are Ngwalediala- Ngwalediala wa mo a kang morogo gona wa re "asi ke ye tla mo" Matsimokgopa a le a re go lela le a biditseng a re o re thomeleditse maaka. Re bolaya wena ka nnete ba bolaya letsikgopa lela. Ka moka ba le apea ba lija ya ba Ngwalediala oi ile gae o phologile.

Monna le mosadi le ngwana wamosimane.

6 Tsatsi le lengwe mosadi a lwala keketla a re ke nyaka sebete sa tau. Monna a re go mosadi tsatsi le lengwe le lengwe o rego fala pitsa o lokele mafadi ka sakeng ya setsone. Mosadi a dia bjalo. Ke moka tsati le lengwe monna a tsea sakana ela a tloga a leba ditaung a fihla masegare a humana tau ya mokgekolo a e bolaya a tsea sebete / tse dingwe disa ilo tsoma a apara letlalo la yona tse dingwe tsare ge di boya ye nyenyana yare tau e ke tau mang. Tau moritshana nka motho. Tse dikgolo tsare orieng ro fula monna yola ge di fula a khutisa sakana yela a na a ntsha mafadi a ja ona. Are ke mo ditlare o a fula. Tsa napa t sa yo otsela ge di otsetse monna yola a tshaba a fihla gae ye nyenyana ya sala ere ke le buditse kare tau ye ke tau mang tau moritshana nka motho. Makgolo? Ware na o kae? E molaile. Monna wola a fihla a apea sebete sela a fa mosadi wa gage a ja a fola. Tsatsi le lengwe monna a lwala a re ke nyaka metse a sa lleng segwagwa. Mosadi a tsea motsega le sego sa meetse a tloga a fihla mo gobeng wa 7 mathomo a opela a re monna wa ka / a re ke mosai ke mosai e senwe metse a llang segwagwa sehlola e senwe metse a llang segwagwa.

740 Segwagwa sare gwa. A feta a ya go o mongwe a ta a dia bjalo ka 3
 moka ga yona uilla a feta. A fihla go omong e a remonna wa ka ore
 ke mosai mosai e senwe metse a llang segwagwa sehloa senwe metse
 a llang segwagwa sate tuu. A boeletsa sa re tuu. A kga a nwa a
 tlwa a e bose a swanale swikiri go ele ka metseng. A kga
 a nwa ga bedi a ba a fetsa mogobe a sitwa ke go emelela. A dula
 a na mola. Thapama benye ba metse ba tswela gwa tla mmutla ware
 koko koko metse a rena a nwele ke mang, mosadi a re ke nna ngw na
 ngwanaka. Keile ke a emelela mgotswana salo. Mmutla wa feta.
 Tsano eta di rialo ka moka ga tsaona. Mafeleleong gwa tla ena monya
 metse are ke lentse le le koto koko koko metse a rena a n wele
 ke mang. Mosadi are ke nna ngwana ngwanaka keile ke a emelela
 8 mogotswana sale. / Phoofole yela ya no boeletsa yare koko koko mete
 a rena a nwele ke mang. Mosadi a re a e sare. Ke nna koko kok
 metse a rena a nwela ke mang? Ke nna ya mo metla. Mosimane a re
 go bona mmage a sa boye butsa selepe mphaka lerumo a tloga a hlakana
 l o mmutla. A re Se se lle mma ke se y Se se lle mma ke se mmutla
 wa re senna moja mmago, moja mmago morago mohlanka dina needi, mahlo
 a tukang mello tlho-tlho mmakalakala tlho-tlho mmakalakala. Wa feta
 a no hlakana natso a e ta a rialo, mafelelong a hlakana leena
 moja mmage a re se se lle mma ke se-se se lle mma ke se phoofole
 9 yela yare e sare e se nna maja mmago a e hlaba/ka lerumo ya wa
 fase a ntsha mmage a mohlapiso botse a mo kgelelela meetse a morwesa
 ba ya gae.

Monna le basimane ba ba bedi.

Monna 1 yo a re ke le isa sekolong a re go bona, mongwe
 le mongwe a kgethe mo a nyakago gona. O mogolo o ya go sa gobe
 tla, yo mong e a ya go sa goutswa. Ge dikolo di khuditse ba boya
 papabona a re go bona, mpotseng se le ntse le serutwa. Are go
 yo mogolo "mpetlele setulo o be o sepente a se betla a be a se
 penta. Papa ge a re monna orialo. A re go ono monyenyana a
 bona monna yola wa go soka dupi, sepela o tsea pudi yela ka
 gore o tswa sekolong sa go utswa. Mosimane a tloga a swere mphaka
 10. lepokisana le sekhurumelo. / Pudi ya monna yola e be e sepela kgole
 le eana. Mosimane yola a sipidisa a eta yola monna ka pele.
 A sepela wisa lepokisana leka, monna yola a letopa are lepokisana
 le lebotse ere nkabe le na le sekhurumelo.

740

K34/106

Are-a e sa rialo mosimane a/^{wi}sa sekhumelo monna yola a re a se 4
 khurumela mosimane yola a wise mphaka. Mphaka monna yola a tsho!
 mphaka! Ka e topela a yema a o lebelela ya ba mosimane yola a kgoka
 pudi sehlaeng monna yola a se sa hlokomela mapokisana le mphaka
 a feta a hlomanka pudi e pele, a feta ge a fihla gae a sa bone
 pudi a re e tisetse yaba mosimane yola o kgokolla pudi o eisa
 gae go papage. A fihla a re seye ke e utswitse papa. Papage a
 re o tla nkhothi sepela o utswa rina ye e bitswang papamongwana.
 Ya mogatsa kgosi ya lekgowa.

//

Papage mosimane yola a fihla a botsa bo kgosi a re
 mantseboa o botse maphodisa a lalela akatile. Kgosi ya laela ma
 phodisa bjalo mantseboya mosimane a tloga a ya ntlong ya
 kgosi. Kgosi yela yare go mosadi a re mola mosimane yola a tlile
 o tlise papamongwana ke go swarele. Mosimane yola a tsena a tsena
 ka tshebele ya ka go dimo a fihla are go mosadi yola wakgosi a itiya
 tseekeng ke monna wa mo sadiyola a re tlisa papamongwana ke go
 swarele, mosadi yola a mofa, a humananka ke monna. A mofa. Mosimane
 yola a tloga ka yona a tswa mola a tsenego gona. Ka morago kgosi
 ya sala e tla yare go mosadi tlisa rini yela ke go swarele, mosadi
 a re go yena nna e se wena o tse ore tlisa ke go swarele. Monna
 a re o file mosimane yola wa go utswa, mosadi a re gape e kere ke
 12 ~~aka~~, wena. Ke moka ba botsa maphodisa ale, ba/re mosimane ola o
 e utswitse. Mosimane yola a fihla a bontsha papage a re palamongwana
 yela seye papa. Papage a bitsa batho ba naga ye uwe ka moka le ma-
 kgowa a ba botsa ka mo a e tswitseng ka gona. Makgoa a ntsha dikete
 tsa diponto ba fa mosimane yo uwe le dikgomo.

Ngwanenyana o ya gagabo.

Ngwanenyana o bikilwe o bogadi o o tloga o o bona bo mmage.
 Ana le ngwana. Gagabo e be ele kgole kudu atloga a sepela a
 hlakana le nto ye nngwe o be a swere motogo wa ngwana le mphago.
 Yare go yena modiodio modiodio o tsa kae? Ngwanenyana a re
 modiodio ke tswaphe ke tswa bosiga o thibedi ko bona thibedi tsaka
 thibedi. Nto yela yare go yena ka mo o swering kamo, Ngwanenyana
 13 are/ke swere sesupa baloi thibedi, nto yela yare o ka ntshupa ka
 sona nka hwa, ngwanenyana a re yena thibedi, nto yela are kase
 bone tsatsi ge le subela. Ngwanenyana ena are thibedi nto yela yare
 ka se bona banna ba besa mafela, kgorong.

77109

5

Ngwanenyana a re enathibedi nto yela yare kase bona bo mok adi
tswana a mmampata bo swana. Ngwanenyana a re ena thibedi nto yela
yare ntshupe rakgadi, ngwananyana a e supa ya wa fase ya hwa.

K34/106

Tsatsi le lengwe ile ge lesubetse a fihla mola bommage ba be ba
dula gona pele, a humana ba hudugile. A hwetsa matlema feela. O
be a na leletswa a re o tla boya le dikgonye ge o boya . A tsena
ka ntlong yabo ya letlema a sanne dikapa. A namela godimo a bea
motogo wa ngwana fase a rwabala godimo a swere letswa lela. A
dia segole, mantseboa dithuru tsa tla. A tsa feela tsa re dia robala
e nngwe yare ke a ala ya tla kgapana ya phophola ya khurumulla ya
tosa ya kwa go le boose yare a se letlwe ba ga mmamoga dibjana
a se le kabose. Ya bitsa tse dingwe le tsona tsa tlwa. Tsare
diesare dia motogo wola, ngwana a rota tsare pula eana. A kgolog
ya mokgalabje ya isa seatla godimo yare nke retlwe. Ngwanenyana
a dia segole rhutu ye lla ya tsentsha ka seogoleng ngwanenyana
a goga segole a hwathetsa ya hwa. Tsare robitsa maamatse kolwana
mmatsekowalana le yena a tla a phophola a tsentsha ka seogoleng ya
hwa. Tsa tsaba tsare go tse dingwe sethepanana sa ngwana go tse

14

15

tseere, thari ya ngwana o tseere tsa nana tsa/tshaba yaba ogo
sa sa. A bopula ngwana a tloga bjale a yo nyaka mo ba dulang gona
bjale. A feta matopa o mo gwe a hwetsa makeke a feela lapa a re
a thena mono makeke a feela lapa a re makeke a lesa go feela a
moloma a feta. Mekgaditswana a e sila letsoko magotlo a sila bogobe
a reanthena mono mekgaditswana e sila matsoko le magotlo a lesa go
sila bogobe mekgaditswana le magotlo a lesa go di sila a yo moloma.
A feta hwetsa ka go gongwe dihlogo di soga mokgopa a re anthona
mono dihlogo di soga mokgopa dihlogo tsela tsa lesa mokgopa tsa yo
moloma. A feta a humana basadi b sedibeng bakgelela a neama
a tseba ba mmagwe bona ba se motsebe, ke moka bona nke le nweneng,
o mongwe a mokgela a mofa a nwa. Bommage ge ba rwala a ba latelela
komo ba yago ka gona ba fihla ba t ena le yena a tsena ba rola ba

16

hladia ba fehla. Bare nola ba fehla mesidi yola/a tshotshola ngwane
gagea re ke saya kandle ba romola pitsa e kgakgatha bare go
ngwana ola bare o tlisa seatlamo, ba kga mphokolo ba motshela ka
seatleng bare nna a rehlwe re tshwenya ke banana ba bangwe bana
ba rena ba basego ngwana ola a lla ka bohloko. Mmage yaba o setse

a botsa a boya kgakala are mmanna le fisetsang ngwanaka, bomnagabare eke sa motsebe kere kehlwake tshwenya ke bana ba bangwe bana ba rena ba ile le digaga. Bare lewena eke sa totsebe ngwanaka botseya ngwana ola ka lethabo ba mohlapiso ba nana ba thakgalela ngwana wa bona ge a tlile.

17 Tshengwana le papage.

Tshengwana le papage ba be ba bolawa ke tlala, papage a yorafa dinose gea b oile ba tloga le Tshengwana ge bae tseleng papage a re ke sa yo ithusa tshengwane a sala a ya dinose. A betsa mokgabo ka nokeng papage a mmotsisa re keile ge ke tshela noka tsa tsewa ke noka. Papage a mmiletsa nyanthomo a opela a re nyntho monyanthomo ntloje. Tshengwana nyanthomo yatla, e kitma a e rema ka sefephe. Papage a re go ke ramonna ke ra o mo bjale. Ke moka tshengwane a re go papage wena nyaka dihlahletsana nna ke tseya mollo. Tshengwana a nama a tloga a ya motseng o mongwe a hwetsa bakgekolo ba meno a mateele. Are koko, ke tlilo tseya mollo, a h ntsi a o bona, bare/ke dithwakga ngwana ngwanaka, a tloga a ya ka go gongwe ntsi a o bona bare ke ditshitshiri ngwana ngwanaka. A feta a ya ka gongwe bare ke diphepheno ngwana ngwanaka. A ya ka go gongwe bare a ya ka gonagwe bare ke digoko ngwana ngwanaka. Tshengwana a o tseya ka swele a tshaba. Mokgekolo a sala a bitsa bakgekolo ba molatelela Tshengwana a re go papage namela sehlare papage a re o re ke olele melora. Tshengwana are ke renamela sehare papage a re mola bakgekolo bale ba fihla a namela sehlare Tshengwana a tshaba. Bakgekolo bale ba rema sehlare ka meno. Sehla e sa ba sa wa. Le papago Tshengwana. Ba mo ja Tshengwana a ntsia ba lebeletse a khutile. Bare go a aga ntlo ya re go feta a gotsa molla a apeya nama ya nyanthomo. / A bitsa bakgekolo bale kamoka a ba tsentsha k ntlong a ba fa nama yela ka leselo a tswela ntle a tswalela lebatl ka mfsika. A bea legala godimo ga ntlo, mokgekolo o mongwe are ke re arieng gae, motho o o tlarebolaya. Ba napa ba bona dihlae di rotha ba ebelela bathulana ba bona dihlae. Bare thirile ke khetawa rare leaduma, thirile khetshwa rare le a duma ba nama ba a awa. Gosasa ge boesa Tshengwana a bona melora a tloga a ya gagabo.

19 Monna le mosadi ba bolawe ke tlala.

Mosadi a nama a tloga a yo kga morogo a boya a apeaya ba ija.

20
740

K34/106

Tsatsi le lengwe a re a i lokga morogo/a bona ntlo e tshaana a napa
 a ya go yona a fihla a re tirile tokga morogo ta bona nto e tshaana
 e yena tomporor ya bulega a tsena a hwetsa dinana, a ditseya a
 epela ka ka pele ya tswalelega a tloga a ya gae. Diphoofolo
 tsare di boya tsa hwetsa dinama di se gona tsare na dinana tse di
 fetsa ke mang? Tsare gosasa re tla bona. Tsa tloga tsa ya
 tsoma. Mosadi ola a sala a etla a re tirile to kga morogo ta
 bona nto e tshwaana e ena tomproro ya bulega a tsena a fegolla
 dinama a ditsea a tloga, gosasa mogolatelago a tla le monna wa gage
 monna a re epela ke dilo tsa gago mosadi a re tirile to kga morogo
 ta bona nto e tshwaana e ena tomproro. La bulega ba tsena ba

21 tseya dinama tsela ba tlatsa disaka X ba re/bare ge bara ba hwetsa
 lebati le tswaletsewe, monna a re go mosadi epela e dilo tsa gago
 Mosadi a re ke a epela tsa se diege ya ba ya ba thapa. Mosadi a t
 tsena ka nkgong ya bjalwa monna a namela moladimong mo ba fegileng
 dinama a namela gona. Mantsiboya diphoofolo tsa boya go tsoma, tsa
 apeya kgosi ya tsona ya roma o mongwe ya re eyo kga bjal a ke
 moka ya tloga ya re ke akga sego sa se tse, e le gore se sitise ke
 mosadi yola phoofolo ya re sego segana go kga bjalwa. Kgosi ya re
 tliisa lebone lepatla re tlwe ya/belela ya bona hlogo ya motho ya re
 montsheng. bo mmutla ba montsha ba mmolaya ba moapeya. Bare bae
 sa segelele monna yola a swara ke moroto a tshoga a se tsebe gore
 o tla rota kae. A nama a rota tsere pula e yana tsa tswela ntle tsa
 22 pula e sane. Kgosi ya tliisa/lebone rebone, ya isa lebone ya bona
 motho yate mofegolleng ke yena a fet ago dinama tsa rena. Monna
 ya ba o tshugile bamofegolla ba mmolaya ba moja.

E senonwanene ke ya goswanele ya Alies e sebeng ka mmolelo thanthantha.

Kare tha-thanthatha, kare tha, ka re gatiya na karekgo, iare tshupa
 tswa moleteng molala thaka thaka badiyana bale selesele motshieso
 mphetlanoka le nna ngwana ka phetla noka semosa ra ke bomang kowa
 semobare ke bo lekgothwane semosare ba nwa eng kowa semosare ba
 nwa pulumetse semosare nkeke e kele semosare nake a lwala semosare
 wanthoba nkahwa semosare wa hwa o bonyang se mosare homna le
 bopapa.

23

Ngwedi towe.

Ngwedi towe, ngwedi towe wena o tswa kae ke tswa kae ke
 tswa malaong o ye a laetse siilane siilane a tsogele keno kgomo tsa
 mahlape ke gapile ke gapile ke tsere tungwa kantsha pholwana ka hlaba

740

tuŋwa kare kedipetsi dietla tungwa dilo tsa mesito e mogolo tante
 domma baile phe tante baile ga sehlako tente sehlako phala borwa
 tante phalaborwa a malatsi tente mma ka thoma khunwana ka bona ka
 se roborobo setsswela selwana sa mahlwana a dithothwana papao hwile
 ke ile maraloko kare ke lla bare ngwana homola ngwana homola
 rangwaneaga o gona ke rangwane a eng mojatima majangwathela diatleng
 o phala ke rangwa rankotola e na ke jela nae mogopong a ba mpha
 mogopo ke gore, /kowa mose keng ke lekobathele lona le diang
 le balaya kgaka. Kgaka leisaphe? Lofa molebe. Molebe haji kgaka
 o ja sepotaka sephara mohlaka selo seilalo sare kgohlo tshaba kgohlo
 ke tshabene tshaba tolotsane tolotsa madiba mabele a ija ija
 matsefela metse a lehlaba thatha seropo seropa sa pulane pulane a
 monoko monoko mophara kgopa kgopa dimapharakanya morokolo tsoka
 wee.

Thammapelo.

Thammapelo tshenya dithokolo tshenya dithokolo dipipitla
 tsaga malahlela kgomo ditshabeng ka moseteng ditshaba kgorotsi morwa
 mmabela segoko sa borwa mantshe tshene a se ke se loma motho a phologa
 se fe se loma madikela hlogo hlogololo hlogo.

ThaMadi a di a swa.

25. Thaetha thaka diaswa agoswe goswa seritsa seritsa sa
 katiela katiela mohu manti mohumanti a bo ngweta ngwetsa o tswa kee?
 Ke tswaga phala wa humanang hlakanapitsi dienwa metse ka kga le
 hlokwa ka titiya tiya se tiye kudb dilo tsa barwa kgohlo mmalo
 malekeke leke matswa ka fase phiri motsena ka segoba ore go tsena
 o gogobe o sekgope ke legonyana le gonyana le kgope mpya mpya e kgope
 monye motse montse monye motse a tseye rumo a tseya rumo le mohlwane
 a eke eko a diswere a ye a tsose punulumetse a tsose kwena kwena e
 tsose difefetla difefetla tsa bannyana banyana le ye le noka lentlele
 le Nong Nong yaka ye le hlaba na ge e tla re tshii tsroro ere
 ngwana mma tloga moseng ere o a apea dihelehele ere dilodi pelong
 yaka ere mekgaditswana/e setela mase ere ditahi di fala magogo.

Bananyanale matsimokgopa.

26. Banenyana ba motse ba kile ba tloga ba ya dihletlweng. Ba
 na le o mongwe bare ke Diswadiswane, ba tloga ba re re re ya
 dihletlweng ba sepela ba sepela ba hlakana le bo Ratsimo bare
 banna ba rena.

are
 Matsimokgopo leona/basadi ba rena. Diswadiswane a re dilo tse
 gase batho ke matsimokgopo. Bare go yena e ya gae wena ona monna
 lesilu we , Diswadiswane a gana a re lenna ke ya le lena. Ba
 sepela ba tsela noka bafihla ba humana mmogo matsimokgopo
 ba lokisitse dijo, ke moka ba fihla baja bare re fihlile bogadi
 bjale. A rieng kgonyeng ba tloga ba topelela ba bofa ba boya
 mathapama bare a re eng robi bagatsarena. Ke moka ba tloga
 baya kantlong ya ~~sihla~~^s binela. Bare mola o mongwe a kopa nganenyana
 ka leino bare a aye bakgekolong a yo alafiwa. Bakgekolo ba fihla
 ba mmolaela ruri. Ba mo apeya gosasa bananyana bale ba ija ba bona
 ba seba ka nama ya motho. Ba re na motho ola wa go lwala o kae?
 Ba re o sa ile badimong o tla boya. Ka mso le gona ba kopa o mongwe
 ka leino bano hlwa ba seba ka bona baremola ba ba butsisa bare
 batla boya. Ba no hlwa ba ba kopa bjale ba re ba tla ba boya.
 Mantsiboya banenyana ba tlwa bakgekolo ba re kamso re tla ja mokholo
 wa sago le lakaa. Banenyana bale ba re Diswadiswane o boletse nnete
 are tlogeng gosasa e sale bosigo ka gore batho bare bo tsoma re sale
 re tloga. Diswadiswane are ge ba tloga a utswa ngwana wa mantsimo-
 kgopo a tloga le ena. Ngwana o o be a kgoke letswa nakana. Bare
 ge ba le tseleng naka ya ngwana ya lla. Yare fsee/fsee mmabile fse e
 fsee keya lenaga. Yano lla bjale mantsiboya matsimo a le are a tsoma
 a tlwa are. Bare banenyana ba le ba tshabile a reng ro ba busa.
 Bananyana bale bakitima ba kitima ba fihla nokeng yengwe bare
 segwagwa khupa metse re fete. Segwagwa sare "gase aka ke a lesele,
 ba a re lesele khupa metse re fete lesele lare gose a ka ke a segwagwa
 ba lahla pheta ba feta ya bamatsimo kgopa a fihla leona are o
 segwagwa khupa metse re fete, segwagwa sano dia ka pele ba kgaola
 mosela ya bona ba lokela sa khupa ba feta. Ba hwetsa banenyana
 bale ba khuditse. Diswanediswane a lesa ngwana ola wa mantsimo
 kgopa yaba banenyana bale ba gore ke banna barena ba tshagile
 ebile gobe go setse ba se ba kae? bangwe ba llwe. /Matsimokgopa
 ale a batseya ba gona nabo ba sadisa Swadiswane. Diswadiswane a
 ya gae, a fihla a botsa batswadi ba bana ba uwe ka mokgo bana ba
 ba bona llweng. Ba ba llela ba ba bahomola.

Mosadi le monna le bana ba banenyana.

Omngwe bare ke Mosidi o mongwe bare ke Mosibutsana. 'Tsatsi
 le lengwe monna le mosadi bare ba lilehlogola batlwa ba klagola.

710

30

K34/106

31

32

33

Letsatsi ka moka ba fetsa tshemo manthapama ke moka ba tloga 10
 ba ya gae nonyana tse tharo tsa tswela enngwe ya opela yare mphere
 hlakana sekoro hlakana e nngwe le yona ya opela yare makgaga a
 lalele tlala mokone a lela le tla. Tsa tloga sekoro sa/sala se
 mela. Gosasa ge ba etla tshemong ba hwetsa sekoro se metse tshom
 Na e kaba sekoro se medisitse ke mang. Mⁿna a re go mosadi matha
 papa ge o ya gae o khupetse kamabjang go re ke tle ke bone nto ye
 e medisang sekoro se. Mathapama mosadi a dirabjalo monna are a sa
 dutse a bona nonyana tsela tsa tswela tsa kotama. Tsare di e sare
 mphere hlakana monna yola a swara a re mmomohla gona ke le swere.
 Mpotseong! Are wena oreng yare nna kere mphere hlakana sekoro hlakana
 a e bolaya a re go ye nngwe wena o reng yare mokgaga a lale le tlala
 mokone a lale le tlala yare, e sa re mokgaga a e rena a re wena o
 reng yona yare nna ke nonyana ke nya maswi ke tla mekgolodi ya di
 no dilla ke tla mekgolodi ya/dino dilla. Monna yola a nyaka le
 tswatswanti a re nyela kamo, ya nyela mangwe a ja. A tloga yo
 a e isa gae are go bana are tshollang merogo bana bare re tl seba
 kaeng are ke/re tshollang ba tsholla merogo yela ba hlatswa meriswi
 antsha nonyana yela a re nyela kamo ya nyela ya tlatsa meriswi le
 nerisiana banana b seba. Ba fa mosibudi bare e yo e beya ka sefaleng
 a e bea. Gosasa ba ya masemong ge ba sa ile masemong mosibudi a sala
 a bitse banenyana re ka geso go nee nonyana ya go nya mafsi. Are
 orieng kelo bontsha yona. Ke moka ba tloga a fihla a e tseye are
 nyela ka mo ya nyela ba aja. Bare a e o orela letsatsi yare e saee
 e orela letsatsi ya fofa ya tshaba. Mosibudi le Mosibutsana ya ba
 ba tshugile. / Ba tseba gore papa bona o tle ba betha mathapama ge
 ba goya batswadi ba gwetsa basetse ba sotse badutse, ba tshugile.
 Batswadi ba fihla ba dula ba re nna nka le set e ye nonyana
 ba no lebelelana mosibudi le mosibutsana masala morago
 Mosibutsana a emelela a ema molomo a re Mosibudi o ile a bitse
 banenyana a re orieng lobona nonyana ya go nya mafsi. Ke moka
 ba e beya ntle bare e yo bina ya nama ya tshaba. Ba tseye Mosibudi
 ba mekgatlantsha ba mo sila ba lahla tlaleng. Pula e kgolo yana
 maupi a la basitsing ya ise ka nokeng dikwena tsa fihla tsa mmopo
 a sala a e botse. Ge morathowage Masitsana a tlele nokeng Mosibudi
 o tswa ka nokeng atsgya motsega wa Mosibutsana a o ntshe mohlaba
 a o tlatsa. Are/go mosibutsana sepela o kga thupa o tlise mo.

Mosibutsana a name a ye a fe Mosibudi thupa, a mmethe ka yona a opele are bo mmago Mosibutsana bantshetla tshetla Mosibutsana kalehudu Msibutsana pula tsabo rare Mosibutsana tsa kgopa kgopa Mosutsana kwena tsabo rare Mosibutsana tsampopo Mosibudtsana tsantia motho mosibutsana. Ke moka a nama a ya gae a fihla a botsa bo mmage ba e tlwa bjale ba tloga le Mosibutsana ge a ya nokeng. Ke moka Mosibudi a tswa ka nokeng a re go Mosibutsana a yo kga dithupa a tlise mo Mosibutsana a nama a ya a boya natsa ya ba gana mouwe bommage ba khutile mosibutsana a nama a tshela mohlabaka motshegeng a mo fa thupa tsela a mmethe katsona. Are a sa mmethe bommage ba mokhukhunela ba moswara. /Ba moisa gae a boela a ba ngwana wa bona ba sesa mmethe.

^ Mosima le Morathowage Mmatuuba le Kgaitsemi ya bona senyane.

Mosima o be ana le ngwana tsat i le lengwe mosima a re a ile masemong a tla le nonyana ya gonya mafsi, a re go mmatuuba ware wa e tseye ke tla go bontsha. A e bea ka sesegong a tloga a ya masemong. Masegare Mmatuuba a sala a sila a re go feelela a bitsa banenyana ba motse wa gabo a tseye nonyana yela are bola bola yare nna ke nonyana ke nya mafsi e i se nye mokgeledi ya dingwe dinonyana banenyana bale ba re nyela kamo ya nyela ya tlatsa meriswi le meri swana. Ba ja bare ga e yo bina re ja. Bare ba e sa ja ya tshaba. Mmatuuba/a nama a tshaba, a sepela a sepela a fihla thabeng e kgolo a re nna gana mo ke tlafeta bjang. A nama a epela a re morete le nkgoletse godimo ke ye morelele ke lahlile nong ya ba tha moerelele ya bo ela ka matheko a geta. A sepela a sepela a hwetsa banenyana ba tlile kgonyeng o mongwe a re o tla ba mogadibo. A nama a ya gae gabo. A fihla o mmeya ka ntlong a tswalela a re molo kgaitsemi ya gage e buile go disa are gosasa he yo disa o tlogele morokgo a pare setsiba feela, le gona o tle le dithupa tse diteele. Mathapama mosinane a dia bjalo a tla natsa. A re go kgaitsemi ya gage are mpontshe se o mphang sona. Ngwanenyana are a ree ka ntlong a fihla a bula pele a re go kgaitsemi ya gage, motho wo ga o morate naa. Ola a re ke ye morata. A nama a apara /marokgo motho wo ke mosadi wa gago. A nama a ba mogatsage. Mmatuuba a nama a ba le n gwana leina la gage ba ke Hlakanapitsi hlakanapitsi ge a lla, mmage a opela ka go hloa are hlakanapitsi homola mmamodia ke rata ke ya gageso modia go rata ke ya gageso.

740

K34/106 12

Ba morekela lepai badiela gore a se ka ya gae. Tsatsi le lengwe
 Hlakanapitsi a lla mmage a no epela bjalo ba mo rekela poto e kgolo
 ya mmadisepe. Hlakanapitsi ge a lla mmage a no opela bjalo ba mo
 rekela nkgo ya bjalwa. A no epela bjalo ba morekela moseka a maoto
 le matsogo. A no epela bjalo ba mohlabela kgomo ya go nona ba e
 lokela ka koloing ba mo isa gabo ba fihla gana mola thabang yela

37

bare go mmago Hlakanapitsi/wena o fitile bjang nang? A nama a
 tshotshola ngwana a opela a re moerelele kgoletse godimo keye
 morelele morele ke lahlile nong ya b tho morelele. Thaba yela
 ya nama ya ya ka mathoko ba feta. Koa gae gabo mmago Hlakanapitsi
 kgaityadi ya gage o hlwa a re Mmatuuba o ye tla. Mogolo wage Mosima
 are ore o bona ngwana wa mma a ile le naga ware o yetla. Bare ba
 e sa bolela bjalo Mmatuuba a tswela ka koloi le bubogadi bjagage
 mogolo wa gage Mosima o thakgala a koba batho bale ba go tlile
 le Mmatuuba ba tloga bare fihla koa thabang yela ba gakanega ba robala
 gana kowa ba ba ba hwela gona.

38

Kgosi le Mosadi wa yona le ngwana wa ngwanenyan leina la gagwe bare ke Morongwa.

Naga ye babe ba dutse go yona e sena meetse, ke moka kgosi
 ya pana kariki ya dimeila ba tloga ba re ge bantsi ba sepela ba bona
 noka e phadima bare ba batamela ba bona meetse ale aphaele, kgosi
 ya bolawa ke kgaba. Ke/ka ^{mo} kgosi yare w. na monye wa meetse nke o
 tlise meet e ke tla gofa moradi waka ke Morongwa. Meetse a nama a
 tlala ba kga ba tloga. Ba hwetsa meetse nageng ya gabo bona. Morongwa
 a nama a ba le ngwana ngwana o a lala a lla, bakgekolo ba be ba
 dutse le morongwa bare ngwana o o nyaka batswadi/ba nama ba fa
 Morongwa thupa tsepedi bare kae e bethe meetse kaye o o metse.
 A nama a tloga a fihla a a metsa, ka e ngwe a betha. Metse a nama
 are ge a tlile go mo khupetsa a tshaba a ya gae. Gosasasa le gona
 a ya a o metsa ka engwe betha. Metse are ge a tlila mokhupetsa
 a tshaba. Tsatsi le lengwe a nama a betha a ba ao metse. Metse
 are ge a tlilo mokhupetsa a nama a setshabe a tsena a sebe a tshaba.

39

Gwa nama gwa tswa lesogana le le botse e be ele noga e e
 tshatositse motho. Lesogana le la la nama la bewa kgosi.
 Lesogana lela la lanama la aga gona koa kgaufsi le noka.

Mokgekolwana le mokgatabje.

740

Mokgekolwana wa gona e be ele ngwaka. Mokgalabjana o o
be a bolawa ke dihlo kofefe o be a tseere basadi ba bantsi. A
nama a roma mosadi wo monyenyanana a fihla a bitsa ngaka ya gona.
Mokgekolo wa gona a tseya lepokisana la mollo a fihla a gona a maripa
dihlokofefe a tloga. Mokgalabje ola a sala a foola a re go mokgekolo
ola are ke nyaka pudi e swana. Mokgalabje a dumela tsatsi le lengwe
mokgekolo a tloga a sepala a fihla motseng a opela are "

Pataka mpontsheng i ee e

Mpontsheng ga manyola i ee

Mangola a maeana i ee

A ntsha le kgvatha i ee

La pudi e swana e eee.

Batho ba ka gona bare entsi e ka/gona bare ke ka koa pela a fihla

41

ka gona le ke gona bare le go fitile mokgekolo ke koa. A nama a

fihla a hwetsa mokgalabje ka morago ga le bati a motshela dihlokofefe
tsela, tsa boela tsa mela, go yena.

END. S 740.